

LO TEATRO CATALÀ

PERIÓDICH INDEPENDENT,

DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS

DESTINAT PRINCIPALMENT Á FOMENTAR LO PROGRÉS É INTERESSOS DEL TEATRO DE CATALUNYA

Preus de subscripció	REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ	Preus de cada número
En Barcelona. . . 1'00 plas. trimestre Fora. . . . . 1'50 » » Artistas d'òpera 25'00 » l' any. Abonats protectors, una pla. cada mes. Pago adelantat	Diputació, 125, 2. ^{on} , 1. ^{ra} Sucursal pera cartas y avisos: 1' Arxiu lirich-dramàtic de don J. Gelabert, Unió, 5, 3.er, 2. ^{na}	Número corrent. . . . . 10 céntims Id. atrassat. . . . . 15 id. Los abonats protectors tenen dret á dos exemplars de cada número de LO TEATRO CATALÀ, á que 's publicuin noves que 'ls convinga mentres no desdigan de'l set- manari, y á obtenir rebaixa en los preus de 'ls anuncis particulars.

Aquesta Administració prega a 'ls senyors subscriptors de fora que no están a 'l corrent en lo pago de 'ls trimestres, que se serveixin enviar l' import en sellos per tot lo que resta de 'l mes actual.

JESÚS

Poema dramàtic en 6 actes y en vers,
PER D. FREDERICH SOLER Y HUBERT

Mes de un any ha passat d' ensà que 'l distingit y llorejat poeta Sr. Soler va donar lectura d' aquesta obra seva en lo Centre Català, y ab motiu d' haverhi assistit lo director d' aquet setmanari, va ocuparsen en sas columnas, reflectint la impressió que havia fet a 'ls oyents invitats á tal solemnitat.

En vista de'l parer de tan intel·ligents personas, hauríam volgut tenir la satisfacció de véurer l' estreno de'l poema *Jesús* en algún teatro; però siga que per lo moltíssim gasto que reportaria lo exornarlo com correspon, ó porque es difícil posarlo en lo Liceo, únich teatro ahont podria produhir l' efecte escènich convenient, lo fet es que no s' ha posat en escena y l' autor ha resolt ferne la impressió en obsequi a 'ls ayants de nostra poesia dramática.

Mereix nostra enhorabona la resolució de D. Frederich Soler y anem á ocuparnos en pocas ratllas de son nou poema.

Ja en lo núm. 62 se va emétrer opinió en vista de la lectura referida, y aixó alleujera avuy nostra tasca, porque trobem en lo contingut d' aquell article un criteri detallat é imparcial.

Ara, ab l' exemplar a 'ls dits, hem pogut apreciar ab mes justesa 'ls efectes teatrals de la obra que, encara que en sa segona meytat s' ajusta en general a'l estil de *La Passió* de fr. Antón de S. Geroni, conté fins á cert punt mes moviment escènich per no dir mes interés, paig tothom ja sab forsosament lo desenllás.

Pero 'l Sr. Soler, tot y seguint la vía de la antiga *Passió*, hi introduheix incidents y presenta 'ls quadros ab novetat dintre lo que sembla que no pòt oferirne, logrant contrastes y efectes que es de créar que 'l públich rebría ab gran aplauso.

Desde ara no 'ns recatem de dir qu' es molt bonich lo quadro de las *Bodas de Canaá*, lo final de 'l acte primer, la aparició de Jesús á Dimas en lo segon, la escena de Lara la adúltera, la expulsió de 'ls mercaders de'l Temple, la *Cena* (en que no parlan tots los apóstols) y altras varias de 'ls actes á que 'ns referim, las quals en nostra opinió són molt ben pensadas, millor escritas y de mèrit superior..

La situació que acaba l' acte quart demostra la forsa creadora de l' autor y 'ns agrada extraordinariament.

L' acte de l' assotament está presentat d' un modo delicadíssim, disposant la decoració en dos parts, una d' ellas a'l prosceni que figura la presó de 'ls lladres Dimas, Farés y Bar-Abbás que, estant en escena, donan vida a'l quadro, y l' altra part a'l fondo, ahont hi ha una gran reixa de ferro que permet véurer l' atri y 'l balcó en que Pilat presenta á Jesús. En aquest acte es notable 'l diàlech entre Pilat y Jesús, y es notabilíssima y altament dramática la manera com acaba quant aquell exclama:

¡Oh, justicia dels homes y la terra!
Lo Just y 'l bó portant la creu al Gólgota:
Aquest, fascineròs, lliure á la selva.

Estem persuadits de que aquesta gran escena, representada tal com l' autor indica, ha de produhir entusiasme.

També ha buscat lo Sr. Soler nova forma pera la presentació de'l Calvari, fent que S. Pere tinga una visió que permet a 'ls espectadors véurer tota la *Crucifixió*, y acaba 'l poema derrumbantse la casa á la vista de'l públich y pujant S. Pere a'l cim de 'ls enderrochs desde ahont diu:

Miréu. Tot aquest pedrám
que aquí, esglayantvos d' horror,
han trinxat lo vent y 'l llam,
es lo qu' ha d' enlayrá 'l clam,
fins al cel, del vostre cor.
Al entorn de sa pendent,

de tot nostre amor fent ús
braus siguem, ab fe potent,
y alsém aquí 'l fonament
de la Iglesia de Jesús.

Heus aquí las principals qualitats dramáticas que avaloran l'obra de D. Frederich Soler. En quant á las literarias, són moltes: si 'n volguéssim extractar gaires, ompliriam tot lo número.

'Ns contentarem, donchs, en copiar los següents versos:

ACTE PRIMER.—*Escena VI.*

JOAN. Senyor: un bon jove, que 'l nom no vol dir-me, ab ansia demana que aquí 't vol parlar.

JESÚS. Que passi.

JOAN. Ja avansa.

DIMAS. (*Al entrar*). Jesús, ¿vols sentir-me?

JESÚS. T' escolto.

DIMAS. Avans deixam tas plantas besar.

Jesús, jo só un home que á ta alta sabiesa la honra y la vida per sempre més deu. Per ço es que á pagarte vinch ara ab noblesa lo bè que vas ferme que, al mon, no t'è preu.

La pau, la dolcesa, l'amor tu predicas

y aquestas paraulas fan odi als tirans;

mes tu ta corona d'estrelles no abdicas

y clams al cel alsas en bè dels humans.

Com tu, ta doctrina d'amor predicava

Joan lo Baptista, lo gran precursor;

com tu, al pobre poble valent deslliurava,

al cor infiltrantli l'e pura y amor.

Recordo ara encara lo jorn de ventura

en que lo baptisme vas rebre tu d'ell.

Lo riu, devallava més clara y més pura

la onada que 'l duya del mar al nivell.

Ta imatge jo veyia, semblantme voltada

com d'una divina y hermosa claror,

y lo bon Baptista ab veu inspirada,

va dir:—Jo 't batejo en nom del Senyor.—

Tu vas alashoras sentir com ta testa

mullava un doll d'aygua donat pe 'l Jordà,

y 'l mon va semblarme vestir-se de festa,

y 'l riu va semblarme amors mormolà.

Donchs bè; aquell Baptista, d'eterna memoria,

que ab goig jo recordo y tant aymas tu,

avuy ab fi trágich acaba sa historia

per ordre del mongre que 'l cor té més du.

Va fer pòr á Herodes sa hermosa doctrina,

y 'l vil, sens cap causa lo va empresonar,

perque, d'una esclava, qu'es sa concubina,

cregué que 'ls greus vicis volia esmenar.

Lo pobre Baptista en sa presó jeya

lligat ab cadenas, fermat ab grellons.

En un festí espléndit l'impúdich rey reya,

de sa concubina rebeut vils petons.

Las lúbricas dansas, l'escandol qu'esvara,

van del cor d'Herodes la sanch enardir,

y més á Herodias volent dar encara

que or y que joyas:—¿Qué vols? li va dir.

M'has dat goig sens mida, y tot ma corona

per ell vol donarte, premiant tòn amor—

Y ella, famolenca com frèstega lleona,

va dir:—Dom la testa del vil precursor.—

Va dirli, y, al acte, en una safata,

lo cinich monarca l'eu cumplir sa lley,

rebeut Herodias, que així obscena mata,

lo cap del Baptista, per ordre del rey.

Y jo que, en saberho, dels primers crech ésse,

veyent que aixó indica ta persecució,

aquí, pera dirtho, vingut só depressa

pregante que marxis sens cap dilació.

Per tu vaig salvar-me. De desd' alashoras

me té la veu téva subjecte á ta lley.

De mi valte sempre si penas ó ploras.

Te salva un bon lladre, quan mata un mal rey.

(*Dimas besa l'orla del mantell de Jesús y s'en va.*)

ACTE SEGON.—*Escena XVI.*

JESÚS. Ta fe, Dimas, aquí 'm porta.

Jesús só; só lo Mesías,

y d'avuy á llunyans dias

una esperansa seré.

Jo d'aquesta vall de penas
ahont tothom qui naix hi plora,
pe 'ls creyents seré á tot hora
llum que al mon resplandiré.
Lliri só que, en gorch de llágrimas,
he nascut, ab blancor pura,
del fanch d'odis y amargura
en que viu lo trist humá,
y só 'l Déu que als déus aterra
d'la boja idolatria;
só 'l que, si no fos, un dia
lo tindriau de creá.

Só 'l més fort per sé 'l més feble;

só 'l brí prim que meu la brisa

ó la canya blincadissa

que l'oreig més lléu ajup;

mes, passada ja la ratxa

d'huracá, brisa ó tempesta,

torno á alsar seré la testa

humiliant al qui m'escup.

Pur, en mitj del foch qu'arbora

del greu vici y l'impuresa,

si no moro per flaqueza

humanal, sè que demá,

al damunt ma creu pesanta,

bálsam dols de tota pena,

moriré per Magdalena,

que ma sanch redimirá.

Seré llum d'una esperansa,

alba hermosa d'altra vida

que, al sé' aquesta ja finida,

veurá al lluny qui tinga fé,

cels magnífichs d'hermosura,

sols de resplandenta flama,

hont, pe 'l qui no creu y no ama

mas doctrinas, no hi há re.

Sempre viva y sempre encesa,

seré estrella misteriosa

vista á través de la llosa

hont lo cos jau corromput,

y seré, de mágichs cayres,

trempada en fornal de penas,

llima eterna de cadenas

de la humana esclavitut.

Mes jamay vindrá á mos brassos

qui, valgut del crim y 'l vici,

ni per venjá 'l meu suplici

fassa malvestats ó crims.

Basta, donchs; Dimas: refrénat.

Redimit per ta conciencia,

vola en l'ayre, com la essencia

del llir brotat entre abims.

Bó, jo 't vull, com pura rosa

que, al volá á regions divinas,

arréu llansi las espinas

que 't posá 'l vici alevós.

Deixa á tos companys y donat

al romá, qu'es tón contrari:

vinaten ab mi al Calvari

y serem al Cel tots dos.

(*Desapareix.*)

Considerem, per últim, que aquet poema té 'ls seus defectes, 'sent lo primer la extensió de 'ls actes que farien pesada la representació, després algún lirisme en determinadas escenas, y també poch acert en la manera de presentar algun personatge de 'ls principals y poca escrupulositat històrica ó tradicional en la qüestió fonamental que sosté la primera meytat y l'acte darrer.

De totas maneres, creyem que no es aventurat assegurar que *Jesús*, baix lo punt de vista teatral, es la millor producció en que 's presenta la gran epopeya de la Redenció de 'l llinatge humá.

J. P.

ESTRENOS CATALANS

Novedats. — *La Gran-via*, (*ball de tarde*), a propòsit en vers, combinat per D. JOAQUIM MONTERO.

—*L' hereu de 'l más*, drama en vers, en tres actes y un epílech, original de D. MANEL ROVIRA Y SERRA.

Coneixíam a'l senyor Montero com á versificador y com á actor cómich; ara 'ns acaba de demostrar que serveix per' alguna cosa més.

La Gran-ola, (*ball de tarde*), no es més que un *pout-pouri* en lo que hi ha enjiponats una varietat de tipos, la majoria d' ells populars, cosa ja molt gastada en altrás revistes.

Pero 'l Sr. Montero debía dirse: es precis que 'l públich coneixi 'ls punts que jo calso, per' que m' aplaudeixi ó be 'm xiuli si convé. Y efectivament, ell sol desempenya cinch papers distints, alguns molt acertsats, com per exemple lo de 'l *Can-can* en que hi canta uns *couplets* francesos que tingué de repetir.

També hi ha que véurer á la Srta. Sala cantant ab molt *xich* la causó de la *pobre chica*, a'l Sr. Esteve convertit en *Caballero de Gracia* y a'l Sr. Parreño imitant aquell personatge tan conegut en la Rambla.

Hem de fer constar que 'l Sr. Montero posa en boca de alguns personatjes unas tiradas de versos molt ben escrits y apropiats.

De tots modos, com no es aquesta la manera d' escriure en be de 'l teatro, lamentem que 's tinga de recórrer á uns medis tan insustancials per arrencar l' aplauso de 'l públich.

Dimecres tingué lloch l' estreno de *L' hereu de 'l más*, de quin autor sols coneixíam produccions cómicas.

No 's pót ésser exigent ab son drama *L' hereu de 'l más*, ja que en ell s' hi nota alguna falta de experiència y 'ls quatre actes de que consta 'ns semblan massa per la poca importancia de 'l argument.

Si be hi ha algunas escenas bastant ben desenvolupadas, com la de 'l final de l' acte tercer, en altres s' hi troban incidents coneguts de sobras y dialectes sens importancia que a 'l espectador lo tenen sense cap cuidado y que semblan cosas posadas, sens dupte, per' allargar l' obra.

La versificació resulta bastant cuydadeta y 'ls personatjes ben dibuixats alguns, altres inverossímils.

Lo senyor Rovira y Serra fou cridat ab aplauso a'l final de 'l acte tercer y de 'l epílech.—J. A.

PE 'L MEU SANT.

SONET.

¡Quin día d' emocions avuy per' mí!
Los meus companys y amichs de professió
'm bu-can y aprofitan l' ocasió
per' dirme: per' molts anys.—Tot vé d' aquí

—¿Qué pagas?—hi ha qui s' atreveix á dir
perque m' ha enviat ja un tros de *cartró*,
y alguns que durant l' any crech que 'ls faig pó
avuy de lluny me veuhén ja venir.

Aixó es lo qu' á mi 'm passa tots los anys
com passa á ne 'l que té quatre companys;
mes jo que, per desgracia 'n tinc á cents

y espléndit sempre sóch ab tots com cal,
per S. Joseph á tots los faig contents
ab un cigarro puro de mitj ral.

JOSEPH ASMARATS.

REVISTA TEATRAL

Teatro Zorrilla (*Gracia*).—Van seguint concorridíssimas las funciones que diariamente se dan en aquel coliseu. Ultimament *La Mascota* ha obtingut molts aplausos, y la empresa molts... llenos.

La simpática Srta. Alcázar fa una protagonista molt regular. La Srta. Simó, molt bè en la *Fiameta*, aixís com també 'ls Srs. Aragonés, Segura, Pruna, Durán y Pardina.

Dissapte passat hi vam véurer *Viva mi niña!* en la que la dita Srta. Alcázar y 'l Sr. Pruna feren las delicias de 'l públich que 'ls aplaudi en tots los números de música.

Una pregunta, Sr. Pruna: ¿cóm es que ha deixat en olvit la sarsuela catalana?—R. M.

POLÉMICA

CONCLUSIÓ A DUES CONTESTACIONS

Havent yo promogut entre aquest periòdich e la redacció de *L' Avenç* una qüestió enjosa e ab traces de no acabar may, vaig a probar si puch donarni fi, dient de ma part la darrera paraula.

Admes lo meu escrit del Desembre prop passat en les planes d' aquest periòdich, estava molt en son dret lo Director del meteix fent totes aquelles salvadats que cregué convenientes. En lo que, tal vegada, obra de massa bona fè és al tocar, axí de passada, la sus dita Revista, fent comparacions que forçosament han de resultar odioses al un o al altre. D' ací vingué la qüestió: que, conegut l' antagonisme establert entre la gramàtica den Bofarull e lo sistema de *L' Avenç*, encararlos entre si equivalia a calar foc a una metxa. E valdament sia una trista veritat que den Bofarull ençà no ha exit encara la veritable gramàtica històrica de la llenga catalana, e que fins ara no conexem ningú de prou *apitit* ni *autoritat* per ferla a gust de tot hom, però voldràn los dits senyors que a ulls cluchs nos servim de la den Fabra, la qual serà molt útil per escriure lo català modern més o menys viciat e corromput, però que tocant al català *acadèmich* (com ells lo nomenan) de res pot servir: no és més que una simple narració espurnada de *malicia càustica*.

Donques replicant a la *fregada* que tot *respallant* m' endrecen aquells bons senyors, diré solament que si *aurien pogut firmar* lo meu treball, no devia obstar per açó lo meu estil si no és prou *com cal* a la *façó* que ells entenen, ni si tinc poch conegut lo *tecnicisme gramatical*, ni si algunes de les meues *apreciacions* (sic) són secundarias, perque tal podria suspesarles que li pareguessen per la llur essencia e grevedat tan grosses com a catedrals. Però ja diuen que és més fàcil de veure una palla als ulls del pròxim, que no una biga en los de ún mateix.

A pesar de tot, be ha pogut veure lo Sr. Director del present periòdich com los dits Srs. nom desmenteixen en la part substancial del meu escrit, ni tampoch en quant atany a la forma sempre que coincidim ajustantnos a la tradició, o be a la veritat, e tant que fins me diuen «D' acord», no sé si en frances o en català. Anem ara a concloure la contestació a mi endregada des d' aquest lloch mateix.

Podràn les meues pobres rahons no ésser prou con-

vinents: la art de persuadir e de convèncer no està en les màns de tot hom. Però és innegable que fins aparentant certa divergència entre les meues innovacions e les de *L' Avenç*, tenen sempre més punts de contacte entre sí, que no ab les formes rutinàriament seguides per la gran majoria dels escriptors catalans. Diguem-ne si no, qui ha dextat resolta per ara de una manera o de un'altra la qüestió (per mí) tan capital del apostrof? E quim negarà que la colocació d'aquell davant una consonant implica la supressió de una vocal, e que no obstant al ferla aparèixer la generalitat dels qui escriuen resulta, no davant sinó detràs, escrivint sempre *lo* e jamés *el*?

Axí concretant los principals extrems de la qüestió podré tal vegada ferme entendre. E ja que dos sistemes en principi tan oposats concorren a provar una mateixa cosa, per tant sostindré aquí e en tot lloch, posant per vuy punt final, que l'orde de factors no altera de res, ni en res absolutament, lo producte. Yom creya que ab la veritat a la mà no freturava la eloqüència, haventn' hi prou del sentit comú e de la natural benevolença del ohidor. Donchs si en res no m'he sabut explicar ni ferme entendre, podrà haverne tota la culpa la meua insuficiència, però ja may la senceritat e bona intenció de la causa justa que vinch yo defensant.

ALI-BEN-NOAB-TUN.

LO DESENGANY

Lo desengany es una agulla invisible que penetra y fereix los cors mes apassionats.

Lo desengany es un remey que converteix lo ilusori en verdader.

Aixis com una ratxa de vent desfulla una rosa, un desengany desfà las ilusions que 's formen en nostra pensa.

També hi ha desenganys enganyosos y enganys desenganysats.

La bona reflexió molts vegadas es lo telescopi per véuer de lluny lo desengany.

Hi ha desenganys que matan y desenganys que vivifican.

La causa de'l engany es l'efecte de'l desengany.

Lo desengany y la ilusió són dos enemicchs acérrims.

Si 'l desengany, en lloch de dar torment causés plaher, to thom voldria viurer enganyat per' desenganyarse.

J. BALAGUER.

Lectura de cartas

«La Banda municipal situada en el cruce del Paseo de Gracia con la Gran-via, ejecutará hoy de once a una las siguientes piezas:

«Páginas de amor» tanda de valses, Klein;
«El matrimonio secreto» fantasia, Cimarosa;
«Gailin» celebre lamentacion, Gounod;
«Tercera marcha de las antorchas» Meyerbeer.»

Recordo que un dissapte a'l vespre, passant pe'l carrer de la Cucurulla, 'm vaig topar ab l'amich Carcassona que 'l dia avans havia arribat de París.

Després de cambiarnos d'una manera general las impresions rebudas en tan llarga ausencia, la conversació recaigué sobre nostre amich Fernández que tenia establert en Valencia un negoci de panyos a 'l' engrós.

—¿Y donchs?—li vaig dir—¿que no 'n saps res tu?

—Home; precisament ahir, á 'l arribar de la estació, la dispesera m' entregá unas quantas cartas que per la lletra coneguí qu' eran d' ell; pero encara no las he desclós.

—¿Y t' has pogut contenir?

—Tu ja 'm coneixes; jo sòch un gandul, y además, las sevas noticias me sembra que no m' omplirán pas la butxaca. Malgrat d' aixó, demá á 'l dematí vina á 'l Passeig de Gracia que hi toca la Banda municipal y las llegirem tot passejantnos.

—Donchs fins demá.

—Las portaré sense desclòurer.

..

Era á la vora de mitj día.

Lo Passeig de Gracia vessaba de gent. Inmens senyorío anaba amunt y avall, atret pe'ls acords de la Banda de 'l municipi qu' executaba escullidas pessas de son repertori en lo xanflá de la Gran-via.

Prompte 's ovirá entre aquella vellugadissa de barrets la figura de 'n Carcassona.

—¡Hola! ¿y las cartas?

—Ara 'ls hi farem l' autopsia.

—Primer la de fetxa mes antiga.

—Veyam.

«Sr. D. Juli Carcassona. Barcelona.

«Valencia 10 Setembre 1892.»

Estimat amich: Te participo qu' estich cego...»

—¿Cóm? ¡Pobre Fernández! ¿Potsè alguna inflamació?..

—Escolta: «cego d' amor per una preciosa valencianeta ab qui fa una setmana hi tinch relacions formals. Vaig á casa seva; 'ns estimem ab deliri y per nosaltres no hi ha penas de cap classe: tot són aacells, flors y violas, tol auras joganeras y mansas arrolls que banyan suaument los tronchs de 'ls arbres de'l boscatje de nostra ditxa.»

«Essent amich de l' infantesa y com feya temps que no t' escribia, avuy t' envio aquestas pobras ratillas pera que no 'm diguis egoista no lente partícipe de la meva felicitat.»

«No tinch temps, ella me 'l roba.»

«Disposa com sempre.—Melció Fernández.»

—¡Quánta música celestial! Mes ¿qué tocan?

—Lo mateix que jo: PÁGINAS DE AMOR, TANDA DE WALSSES.

—Anem á la segona.

—Es de 'l 24 de Novembre.

«Amich Carcassona: Encara que no t' hakis prè la molestia d' escriure'm, jo continúo fentho, majorment avuy que necessito desahogaime.

¿Saps aquella valenciana? Donchs encara me la estimo ab mes foch; pero com que per complàurerla descuidaba bon trós massa 'ls meus negocis, á fi d' evitarme 'l disgust d' una quiebra, acabo de casarme ab 30.000 duros y una viuda.»

«Tu ets l' únich á qui he participat *mi efectuado en lace*. Ningú ho sap; ni vull que 's sábiga, porque... confesso que tinch la barra d' anar encara á casa de la valencianeta, enganyantla vilment; pero... ¡si es tan bufona!...»

«Ja saps qu' es ton vér amich.—Melció.»

—¿Qué t' apar aquesta carta?

—Magnífica; se sembra á la pessa qu' ara executa la banda.

—¿Qu' es?

—Se titula IL MATRIMONIO SEGRETO.

—Acabemla de sentir y llegirem la tercera carta.

«30 Novembre 1892.»

«Benvolgut amich: Avuy, essent á casa de la meua... ¿saps? ha vingut una senyora qu' es íntima amiga de la dona, y 'l papá-sogre en perspectiva me hi ha presentat com á son latur gendre.»

«Créu que m' he horroritzat y preveyent las fatals conseqüències de 'l meu engany, estich arrepenit; pero potser no hi seré á temps»

«En vritat, *lamento* que per' lograr 30,000 duros m' hagi unit per sempre ab una viuda de mal geni, quant aquella quantitat potser á bonas algú haguera pogut deixármela; *lamento* també que 'm hagi cegat fins a'l punt de desconéixer lo meu deber de espós; y *lamento* que á la millor ocasió la familia de la valencianeta 'm posará en ridícul y ho tindré ben meregut»

«Per ma culpa ¿no es ben *lamentable* la meua situació?»

—Calla, espera: ¿sabs que m' agrada aixó qu' ara tocan?

—¿Cóm n' hi diuen?

—GALLIA, CÉLEBRE LAMENTACIÓ DE GOUNOD.

—Anem á la final; de segur que ab aquesta 'ns fá conéixer lo desenllás.

«6 Desembre 1892.»

«Inolvidable amich: L' altre día a 'l vespre, anant pe 'l carrer, me vaig topar ab mon ex-fatur sogre que usant ab mi d' una franqueta no acostumada, 'm tocá las galtes tres ó quatre voltas. Despres a'l arribar á casa, vaig trobar-me damunt de la calaixera una carta de la dona dientme qu' ella y un alemán havían acordat anaisen aquell mateix vespre á fer un viatge á la Xina.»

«Espero que no serás tan gandul y 'm contestarás felicitantme ó donantme 'l pésam, tota vegada que torno á ser solter y, com diuen los poetas, *ya dejó de alumbrarme la antorcha de Himeneo.*»

«Es ton amich—FERNÁNDEZ.»

—Are deuen comensar l' última pessa.

—¡Cá! Si ja la estan acabant.

—¿Quina es?

—¿Y ho preguntas? LA MARCHA DE LAS ANTORCHAS.

ANGEL RIUS VIDAL

APLAUSOS

La «Lliga de Catalunya» ha presentat una comunicació á la Diputació d' aquesta provincia pera que concedeixi una petita pensió á cada un de 'ls pochs voluntaris de Africa que viuen encara després de 'ls anys passats d' ensá d' aquella guerra.

Aplaudim de veras apuest acte de «La Lliga» y creyem que valdria la pena de fer igual demanda á las Diputacions de Tarragona, Lleyda y Girona; perque 's tracta de voluntaris catalans y no solsament de voluntaris barcelonins.

Així 'l gravamen seria insignificant per la regió y podria fer mes crecenda la pensió que 's donaria á aquets héroes que tant alt posaien lo nom de Catalunya.

RIMA

Diu que l' amor es la vida:
diu qu' es la vida l' amor,
¡Engany, ilusió, mentida!
L' amor es ¡ay! la ferida
mes gran que pót rebre 'l cor.

FRANCESC MARULL.

REPERTORI DE FORA

Arenys de mar 15 de Mars.

De preciós *bouquet* pót calificarse 'l programa de la funció que 'ls aficionats desemenyaren en l' Ateneo diumenje últim; qual *bouquet* lo componian las flors *La ratlla dreta*, *El teniente cura* y *El maestro de obra prima*.

La execució de 'l drama mólt acertada: reculliren merescuts aplausos los Srs. Xena, Hita y Llorens. Los senyors Bordas y Conde, á qual millor en *El teniente cura*.

Se coneixia havían estudiat l' obra ab carinyo, com verdaders *amateurs* de l' art escénich. En la sarsuela *El maestro de obra prima* va mereixe 'ls honors de la repetició un duo cantat ab mólt gracia per la tiple y 'l Sr. Xena. Los demás aficionados, tots estaban mólt bé en sos respectius papers. ¡Ahl... me 'n olvidaba: la senyoreta Planas, arrebatadora, graciosa é inimitable com sempre. ¡Ay... ay... ay, pobre de mill... ara noto que en aquesta última oració hi falta 'l verb...

que encara qu' es suprimit
per *elipsis*, el Sr. Yo
comensará desseguit
á oficiá de *crítico*.

Nota bene: Aquestos versos son imitació de 'ls que publica 'l Sr. Yo en «El Teléfono», de Arenys de Mar (ABONO local.)—F.

Girona 12 de Mars.

Estimat Director: També estém nosaltres de pésam per la trista mort de nostre apreciable amich l' eminent tenor Sr. Prats, puig ja no tindrem lo gust de sentirlo com se tenia projectat; y encara que sembla vindrá per Pasqua 'l Sr. Riutort, los aficionados á 'l cant y á la música han tingut una gran decepció; tenint sobre tot en compte que, segons corre, lo dit Sr. Riutort vé ab una companyia bastant lleugera.

Lo dijous vinent tenim reunió de socis en «La Literaria» per' nombrar Junta Directiva y Jurat calificador.

Ab motiu de las eleccions hi ha hagut gran marejada en aquesta ciutat; ahir després de las eleccions de compromisaris pera Senadors y de 'ls descabros suterts per nostre arcalde D. Francisco de Ciurana, qui posant-se devant de 'l element oficial, féu tot quant pogué pera treurer triuñant a'l Sr. Herrero, presentá dit Sr. Ciurana la dimisió de son càrrech que li fou acceptada per nostra dignísima primera Autoritat de la provincia, quedant encarregat de la arcaidía lo primer tinent Sr. Carreras.

Avuy en lo tren de la tarde ha marxat dit Sr. Herrero, haventlo despedit gran número de electors ab aplausos y vivas.

Lo director de la escola municipal Sr. Feliu, prepara per' diumenje vinent, día que es lo de 'l seu sant, un gran concert en que hi pendrán part casi tots sos deixebles y en son obsequi, la nena Tereseta de Sucre, que es ja una verdadera artista y ho demostrá l' any passat en lo teatro Eldorado de eixa Capital cantant lo vals y duo de la sarsuela *Chateau Margaux* ab lo Sr. Mesejo en lo día de 'l benefici de la filla de aquet.—M. de S.

Vilanova y Geltrú 15 de Mars.

Després de temps de no ocupar-me en revistas teatrals á causa de algunas enfermetats, torno á empéndrer ma tasca.

Dissapte la companyia de sarsuela que dirigeix lo senyor Bosch va posar en escena en lo teatro Artesá *El Rey que rabió*.

Lo teatro estaba plé. Va distingirse la Srta. Simó. 'l Sr. Bosch massa exagerat en lo *General*; lo Sr. Flaqué en tota l' obra va estar á las mil maravillas en lo paper de *Jeremias*. A la orquesta se li va notar algún cop un poch de desigualtat á falta d' ensaig. En lo segon acte va estar mes afinada, com també ho va estar en lo tercer.

Lo coro de doctors va tenir de repetir-se, per la afinació y ajust ab que 'l varen cantar.—Lo CORRESPONSAL.

Ahir en la societat «La Cuyña Vella» 'ls aficionats, junt ab las Srtas. Vila (P. y V.) y baix la direcció de'l mestre Vila, posaren en escena las sarsuelas *Animo, valor y... miedo!*, *Meterse en honduras* y *El Alcalde interino*.

Las dugas primeras regular: la tercera mólt bé per part de la Srta. Vila, de 'ls Srs. Ramoncito Ferrer, Pascual, Padern, Arnabat y Montagut. Lo coro 's portá mólt bé.

Se va estrenar una decoració de plassa, deguda a'l pinzell de nostre amich Sr. Sugranyes. Dit artista va ser aplaudit. Ara n' está pintant un'altra péra l'obra *Las campanadas*.

Una pregunta... ¿Que no podrian colocar mes gas en 'l escenari.—UN CUYNER.

REUNIONS PARTICULARS

FOMENT CATALANISTA.—Diumenje passat fou posada en escena *Mar y Cel*, tragedia de 'l llorejat poeta D. Angel Guimerá. Dita obra fou posada estrenantse una bonica decoració que produhí un excellent cop de vista, mereixent que fessin surtir a'l palco escenich a son autor lo jove soci D. M. Pous.

Mar y Cel fou executat ab carinyo y acert per la Sra. Zamora y 'ls Srs. Trius, Ciurana, Laverny Fustè, Mallofrè, Ferrer, Cordonets, Pous, Frullemo y Martí.

LA CATALANA.—Lo diumenje passat se posaren las sarsueletas *La familia Balsamina* y *El maestro de obra prima*, executadas per la Sra. Faura y 'ls Srs. Durán, Monton, Mari y Díaz ab bastant acert, y ab unánim aplauso.

Pe'l día 19 s' anuncia en la propia societat coral lo benefici de 'l jove actor D. Lluís Toll, posantse 'n escena 'l drama *El Arcediano de S. Gil* y las sarsuelas *La salsa de Aniceta* y *El marqués del Pimentón* concertadas pe'l mestre Sr Oliveras.

LA JUVENTUT.—De las móltas simpatías que 's tenen guanyadas los Srs. Pescador y Viñas va dona'ls hi una proba la mólt concurrencia que va assistir a'l seu benefici, en quina funció 's representá la magnífica comedia *Las Vengadoras* y la sarsueleta *Las niñas desenvueltas*, ab un escelent despenyo per part de las Srtas. Puchol, Circuns, Masriera, Miquel, y Srs. Banquells, Viñas (F.), Canals, Balmaña, Galaup y 'ls beneficiats.

En la funció de diumenje á la tarde van posarse en escena las produccions *Pobre porfiado* y *La estatura de papá*, que varen obtenir bona interpretació.—A.

VIRIATO.—L' atractiu de la funció de 'l diumenje va ser l' estreno de la pessa escrita en prosa pe'l soci D. M. Soldevila, que 's titula *Ilusions perdudas*.

Aquesta producció va ser mólt ben rebuda per la concurrencia, per lo entretingut y original que resulta l' argument y pe 'ls tipos que en ella hi jugan.

Segons noticias, *Ilusions perdudas* fou escrit per son novell autor en dos días. La concurrencia va pagar lo seu treball ab mostrars de simpatía, y nosaltres no podem menos que felicitarlo.

Va cuydarse de 'l desempenyo sen autor junt ab los Srs. Sansalvador, Carulla (B.), germans Bas, Suñer, Pascual y Font.

GARIN.—Dissapte á la nit va efectuarse en aquesta *barbiana* societat, lo benefici de'l soci Joseph Hernández, posantse en escena 'l drama *El nudo gordiano* y la pessa *A cop culent*, distingints hi en la primera la simpática Srta. Blanca y 'l Sr. Cosido, y en la segona la mateixa y 'l Sr. Saltiveri. En lo

segón acte va estrenarse (?) una decoració, original de un reputado artista segons cantaban los programas, y en justicia que la tal exhibició va produhirnos un efecte desastrós. ¡Y que mal entés estaba aquell drap! ¡Alló no eran las pilastras d' un saló, sino las d' una tintorería!

Per acabar d' arreglarho, la concurrencia va demanar la presencia de'l artista, sens dupte per' rifarse'l; puig que d' altra manera no 's comprén la ovació á una obra com aquella.

En un intermedi 'l Sr. Padrosa pintá un quadro a'l oli, en menos de deu minuts, que agradá bastant.

CLARÍS.—Un altre benefici y una desgracia: dich benefici, perque ho sigué de'l apuntador senyor Sampere, y dich desgracia, perque *por causas ajenas á la voluntad del beneficiado* tingué d' alterarse l' ordre de l' espectáculo.

Per de prompte, *Qui la encerta la endevina*—comedia posada en primer terme—va fernos riurer (de lástich); y no va ser xiulada, gracias a 'ls esforços de 'ls seus intérpretes Srta. Ugas y Srs. March, Mari, Fajes (J.), Costa y Vergés.

A continuació, en lloch de *¡Qui... compra maduritas!* varen fernos pèndrer una dossis de *Chateau Margaux* que 'ns la proporcionaren las Sras. Albert y Alentorn y 'ls Srs. Tomás, Escolá y Vergés.

Y per últim, *Las bodas de 'n Cirilo*, casament á que varem assistir gracias á la galantería de 'ls seus invitats, sobre tot, de la Srta. Amigó, que feu una *Cirila* (Layeta) de ca'l ample.

Escoltin, parlant de tot: las duas preciosas decoracions anunciadas, ¿qué 's van fóndrer que no las vam sapiguer véurer, ó potser encara eran a'l taller per' dona'ls hi l' última pinzellada?

CAMPOAMOR.—No sembla sino que 'ls aficionats d' aquesta societat prenguin per *primo* á tothom, puig que quant veuben escassa concurrencia sembla que siguin duenyos de rifarse a'l públich. Suposo que 'l reglament interior no déu permétrer aqueixas llibertats.

La funció de diumenje á la tarde, composta de'l monólech *Cessant* y de *A la prevenció*, va deixar mólt que desitjar, y lem nostra la exclamació de tothom. Si 'ls joves aficionats de la «Campoamor», continúan com en la actualitat, valentse de las ocasions en que 'l local está desanimat per' riurers de 'l públich, se veurá la Junta en la necessitat de plegar velas, puig ningú mes que ella 'n sortirá perjudicada.

Funcions com la de diumenje, repetim, són capassas d' esquivar a'l mes ensopit aficionat a'l teatro. He dit.

CASANOVA.—Quatre pessas van lè 'l gasto diumenje: *Una calaverada*, *A pel y á repel*, *A cop calent* y *L' amor es cego*.

Lo local, casi be plé: 'l desempenyo ajustat particularment per part de la bella senyoreta que s' encarregá de 'ls quatre papers corresponent á la dama.

CIRCOL MERCANTIL FAMILIAR.—Tres pessas castellanas: *Salvarse en una tabla*, *De vuelta del otro mundo*, y *La de San Quintín*.

De la interpretació 'n sobresurtiren la Sra. Bolea y 'ls Srs. Llorens, Planas, Orero y altres.

Massa castellá.—R. OJEDA.

LA LIRA GRACIENSE.—Aquesta lluhida societat, instalada en «La Granada», doná diumenje passat per la tarde, una divertida funció composta de

las comedias *Las Carolinas* y *Lo pronunciament*, 'sent discretament desempenyadas per la Srta. Garzón y 'ls Srs. Granollers, Nieto y Mir (D.). Acabá ab ball. —R. M.

LOPE DE VEGA.—En la funció de'l diumenje passat lo Sr. Sanz declamá ab regular acert lo monólech *L'últim grahó*. Sembla que s'hi notá falta d'ensaigs. Seguidament, baix la direcció de 'l senyor Roig se representá la pessa *Me conviene esta mujer*, en qual execució s'hi distingiren tots quants hi prengueren part.

LA ALIANSA (*S. Gervasi*).—L'últim diumenje se doná una representació de'l monólech *Ecce-homo*. També feren *sombras xinescas*; mes, la vritat, la sombra no la vaig véurer. Ara, en quant á la segona part, prou; tota vegada que 'l públich va quedar enganyat com un xino.

ESQUERRA DE 'L ENSANXE.—Baix la direcció de'l Sr. Palaudarias se representaren las obras *La ducha* y *Una senyora sola*. En la execució, que 's ressentí de falta d'ensaigs, hi prengueren part las Srtas. Panadés y Gandia y 'ls Srs. Palaudarias, Verano, Barberán, Gomez, Roig, Pau y Cantó.—A. R.

CASSINO ARTESÁ (*Gracia*).—*El Nudo Gordiano*, tingué un acertat desempenyo per part de la Sra. Rodés, Srta. Casao, (M.) y Srs. Ferrán, Camps, Villar, Galindo y Bernet.

Lo Sr. Ferrán tingué moments felissos; igual que la Sra. Rodés: la Srta. Casao, llástima que no tingui un xich mes d'energía, porque 'l castellá 'l parla molt bé.

Lo próxim diumenje 'l drama catalá *Lo port de salvació* ab lo que farà son debut lo jove actor còmic D. Lluís Padró.—C. T.

SALÓ DE DESCANS

En la societat *La Bruja*, instalada en lo teatro Olimpo, tindrà lloch aqueixa nit lo benefici de 'l soci D. Lluís Dey, posantse en escena *La rondalla de 'l Infern* y *¡Viva mi niña!* Li augurém un plé.

—Anuncia 'l *Centre Casanova* per' dissapte vinent, 25, lo benefici de 'l Sr. Doménech, ab un programa més que extraordinari, mónstruo.

Nada menos que ha elegit las duas populars produccions catalanas *L'incendi d' Hostalrich* y *Las joyas de la Roser*, junt ab la sarsueleta *La leyenda del monje* ¡Set actes... llarchs!

¡Vaja, que si aquella nit lo local no es plé, no será per falta d'atraccions!

—Aquest any sembla que no surtirán los *gegants moderns* de 'ls dramas biblichs, *Judas y Magdalena*; pero no per 'xó faltarán representacions d'obras sacras en alguns de nostres teatros. Romea prepara *La Passió* per la setmana entrant, y la empresa de Calvo-Vico ja ni á tant vòl esperar, porque t'è disposada la primera representació de dit drama *La Passió y mort de Nostre Senyor Jesucrist* per la tarde de demá, festa de S. Joseph.

En aquest teatro se posará a 'l vespre *La muerte civil*, estrenantse ademés una pessa titulada *El que de ageno se viste...*

—En lo próxim número parlarem de la important conferencia donada pe'l Sr. Soler y Roviroa en l'Ateneo Barcelonés. La extensió de 'l article que tenim preparat no ha permés donarli cabuda en aquest número.

CAVILACIONES

XARADA

Ma primera es consonant;
Musical es ma segona;
La tercera es un article
Y 'l total es un nom de home.

JOAN MARI.

TERS DE SILABAS

.....
.....
.....

Primera ratlla vertical y horizontal, vegetal; segona, nom de home; terocera, personatge infernal.

FRANCESCH JEREZ Y SANTOS.

Soluciones á las cavilaciones de 'l número 117

Xarada: EN-MAS-CA-RA-DA.

Conversa: SAL.

Sinonimia: ESDRÚJULA.

Las ha endavinat D. Artur G. Roseli. Li enviarem lo premi.

CORRESPONDENCIA

Cintet Barrera: anirán la major part de 'ls epigramas. —F. Abat: anotadas las suscripcion; gracias. —A. Lacasa: bé.—Anirá part de lo de Ll. Viola, Un sereno, Papagall, B. Rujaca, Joan Mari, B. R. Roca, Humorístich, Pal y Trocas, Gibert y Sol.—Espanta bòlits: no va prou bé.—J. Guasch: rebrá *La mitja taronja*.—J. Conangla Fontanilles: es fluix.—M. de S.: ja ho pot enviar y veurém.—A. Grau: molt bé, anirá.—J. Puig Camprodón: hem enviat la carta a'l corresponsal.—J. Bilaguer: ja 'n teniam aquesta setmana.—P. G. G.: no fá.

CASAS RECOMANADAS

Botiga de calsat de **Francisco Grau**, Plassa de Santa Ana, 23.

Sastrería de teatros de **Joan Baret**, Sadurní 14, 1r.

Perruquería de **Salvat**, Ronda S. Antoni, 22.

Taller de atrás de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.

Magatzem de pells de **J. Pous** y **C.**, Princesa, 13.

Arxiu de teatros (vers y música) de **A. Guix**, carrer de Tallers, 27, 2.n

Taller de fotograbats de **J. Gil**, Universitat, 64.

Rosendo de Messeguer, dentista de la Real Casa, Rambla de Canaletas, 5, 1.r

Papelería Parisien, Archs, 3.

La Emperatriz, fábrica de cotillas, carrer de Escudillers Blancs, 3.

Máquinas de fer mitja de **Narcís Doménech**, carrer de la Gran-via, 211.

Casa **Falco**, hules, articles de goma, plumeros, etc., carrer de 'l Call, 2.

Xocolateria **Mallorquina del Centro**, Rambla 3.

Venda de pa, Pelayo, 9.

La Imperial, magatzem de mobles. Nou de la Rambla, 25.

Imprempta de **Pujol y C.**—Tallers, 45.—Barcelona

Construcció de Teatros

SERVEY COMPLERT Y BÓ
per' guardaropias

Pera informes y detalls dirigirse á'l carrer de

Estruch, 11, fusteria
BARCELONA

PERRUCAS Y POSTISSOS
de tota classe per' TEATROS

GRAN SALÓ

per afeitar, rissar y tallar cabells en la

Perruqueria de **VICENS GARCIA**

Conde del Asalto, 6, principal
Casa establerta desde 1810

ORQUESTA DE 'LS CATALANS

de la que forma part lo notable concertista de violi

senyor **BADIA**

DIRIGIDA PER

D. ROMUALDO ZUBIELLOU

Per' ajustos dirigirse

Sepúlveda, 190 - Barcelona

A CASARSE TOCAN

Per 28 duros

un moviliari, un llit de Viena (matrimoni), somnier, una calaixera, 12 cadiras, una taula de nit, una de centre, una de menjador y an mirall.

Además hi ha un gran surtit de tota classe de mobles. Llit de Viena y somnier, 26 pessetas, y de matrimoni, 40 pessetas.

Carrer Nou de la Rambla, 25

SANTASUSANA

Máquinas de cusir. — Máquinas de fer mitja,

Aparatos per' pèndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller per' adobar tota classe de máquinas. Se ven á plasos y al comptat.

Carme, 33. — Barcelona

FOTOGRAFIA

DE

A. S. (Xatart)

Carmen, 3, (esquina á la Rambla)

GRAN CERTAMEN

DE HOMBRES FEOS

Se anunciará oportunamente

GANARÁN PREMIOS

L' ARXIU

DE

BONNIN GERMANS

s' ha trasladat á 'l Passatge de Madoz, número 5, 3.ª, 2.ª en la casa de 'l Basar de 'ls Andalusos.

Despaig á tatas horas. Economía y puntualitat e los encárrechs,

Arxiu y copisteria

DE

FRANCESCH PEREZ POL

Roig, 24, Entresuelo

Magatzem de Música, Pianos è Instruments

Joan Ayné

Fernando VII, 53.—Barcelona

LLUNAS ASSOAGADAS PER' MIRALLS

DE

ORTEGA Y BADIA

Depósit de cristalls, baldosas, baldosetas, etc.

TELEFONO NÚM. 1397

Carrer de la CONDESA DE SOBRADIEL, núm. 3
BARCELONA

ACEITE DE BOMBAY

¡Cuántas personas se hallan postradas en el lecho á causa de un dolor reumático, nervioso ó inflamatorio, viéndose privadas de hacer el más mínimo movimiento, sufriendo los más agudos dolores! ¿Qué no darían para alejarlos radicalmente? Pues aplicaos el *Aceite de Bombay* compuesto de hierbas aromáticas y estad seguros que á las tres ó cuatro fricciones, quedareis curados completamente por agudos, crónicos, continuos intermitentes, superficiales ó profundos que sean

Salvador Alsina, Pasaje Crédito, 4; Vicente Ferrer y C.ª Princesa I

Véndese en las principales farmacias de España y Américas

EL GORRO DE FERMIN

Zarzuela de D. JOSÉ MARÍA POUS.

Precio, UNA peseta